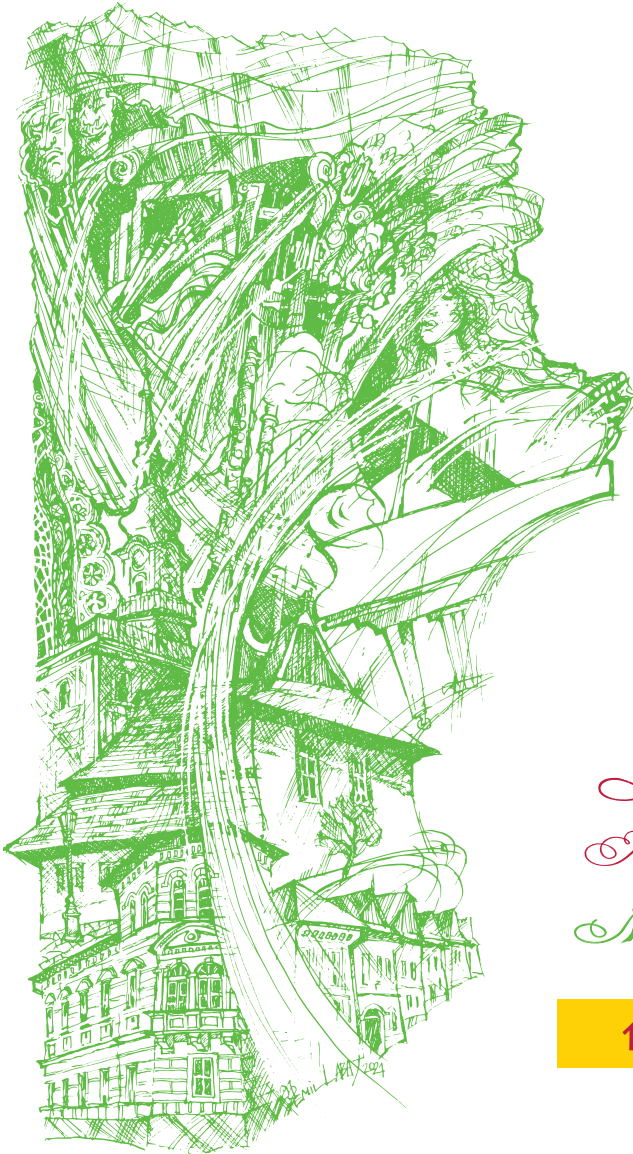

JÁN LEVOCKÝ
A KOLEKTÍV

VÝROČIE ZALOŽENIA ŠKOLY

100

*Ľákladná umeleckoá škola
A. Čigera Kežmarok
Musikschule Kežmarok*

1952

1931

2022

ČADRO
2022

VÝROČIE ZALOŽENIA ŠKOLY

ZÁKLADNÁ UMELECKÁ ŠKOLA A. CÍGERA KEŽMAROK

Pre Základnú umeleckú školu A. Cígera Kežmarok vydal a graficky upravil:

ČADRO, www.lacna-tlac.sk

Zostavil: Ján Levocký

Text: PhDr. Mgr. Ján Ferenčák MBA; Mgr. Sylvia Holopová; PaedDr. Andrej Janovský; Mgr. Júlia Klaudia Knižková; Mgr. Krzysztof Mieczysław Krawczyk; Dr. Martin Krähe; Ján Levocký; BcA. Marek Madeja, DiS. art.; Doc. PhDr. František Matúš, CSc.; Tímea Poľanovská, DiS. art.; M.A., Mgr. Dominika Semaňáková; Laura Špaková; sestry Špakové; Bc. Don Waite

Ilustrácia: Ing. Emil Labaj

Fotografie: Ján Levocký; Ing. et. Ing. Matúš Levocký, LL.M.oec; Ing. Mikuláš Lipták; Štefan Péchy; Mgr. Roman Porubän; Jaroslav Šleboda – JADRO
Archív Múzea v Kežmarku
Súkromné archívy Jaroslava Šlebodu, PaedDr. Andreja Janovského, Základnej umeleckej školy A. Cígera Kežmarok

Úprava textu: Mgr. Jana Tomalová

Jazyková korektúra: Mgr. Zuzana Pavlisová, PhD.

Vydanie: I., 2022

ISBN: 978-80-89426-77-5

OBSAH

Blahoželanie primátora Kežmarku.....	9
<i>Ján Ferenčák, primátor mesta</i>	
Príhovor riaditeľa Základnej umeleckej školy Antona Cígera	13
<i>Ján Levocký, riaditeľ školy</i>	
List gratulacyjny	17
<i>Krzysztof Mieczysław Krawczyk, riaditeľ školy</i>	
Blahoželanie riaditeľa Spolku štátnych hudobných škôl v Bochni.....	19
<i>Krzysztof Mieczysław Krawczyk, riaditeľ školy</i>	
Grußwort	23
<i>Martin Krähe, riaditeľ školy</i>	
Blahoželanie riaditeľa školy Kreismusikschule Oberlahn vo Weilburgu	24
<i>Martin Krähe, riaditeľ školy</i>	
Dr. Alfons Nitsch.....	27
<i>Andrej Janovský</i>	
Matilda Alexandrová.....	31
<i>Andrej Janovský</i>	
Walter Brachtel.....	37
<i>Andrej Janovský, Ján Levocký</i>	

Anton Cíger

(1911 – 1976)

- *učiteľ, organista,*
- zbormajster, skladateľ,*
- organizátor, interpret,*
- *zakladateľ*
- hudobného odboru školy*
- v roku 1952*

Pamätná tabuľa umiestnená na budove ZUŠ A. Cígera

Walter Brachtel – Po stopách otca.....	39
<i>Ján Levocký</i>	
O Antonovi Cígerovi	43
<i>František Matúš</i>	
Blahoželám, milá škola!	47
<i>Sylvia Holopová</i>	
Hudba je unikátnym a vzácnym darom.....	51
<i>Dominika Semaňáková</i>	
Krásne obdobie.....	55
<i>Tímea Polanovská</i>	
Zamiloval som si klasickú hudbu.....	57
<i>Marek Madeja</i>	
Nevzdala som sa napriek kríze.....	61
<i>Laura Špaková</i>	
Spomienky štyroch sestier.....	63
<i>Mária, Lucia, Barbora a Laura Špakové</i>	
Vôňa základnej umeleckej školy	65
<i>Júlia Klaudia Knižková</i>	
Udržujme aktivity školy	67
<i>Don Waite</i>	

MATILDA
ALEXANDROVÁ

1889 - 1968

PROFESORKA HUDBY, KLAVIRISTKA,
RIADITEĽKA MUSIKSCHULE V KEŽMARKU

ALEXANDER MATILD

1889 - 1968

ZENETANÁR, ZONGORISTA, A KÉSMÁRKI
MUSIKSCHULE IGAZGATÓJA

S PRISPENÍM MESTA KEŽMAROK A GENERÁLNEHO
KONZULÁTU MAĎARSKA V KOŠICIACH
ÁLLÍTTATTA MAGYARORSZÁG KASSAI
FŐKONZULÁTUSA ÉS KÉSMÁRK VÁROSA

Pamätná tabuľa umiestnená na budove ZUŠ A. Cígera

ANI TALENT BEZ VZDELANIA,
ANI VZDELANIE BEZ TALENTU
NEMÔŽE VYTVORIŤ
DOKONALÉHO UMELCA

MARCUS VITRUVIUS POLLIO

Ján Ferenčák

Erb mesta Kežmarok, 1463

BLAHOŽELANIE PRIMÁTORA KEŽMARKU

Vážení priaznivci umenia,

ak sa stotožníme s myšlienkou majstra Milana Rúfusa, že „umenie poľudšťuje“, vďaka našej oslávenkyni – Základnej umeleckej škole Antona Cígera – je Kežmarok určite poľudšteným mestom. Už od roku 1931 sa o kultivovanie či rozširovanie obzorov obyvateľstva starala predchodkyňa dnešnej školy – Musikschule. Jednou z jej vynikajúcich vyučujúcich bola pani Matilda Alexandrová, dcéra veľikána európskej röntgenológie a aktívneho, uvedomelého občana nášho mesta, doktora Vojtecha Alexandra.

Súčasná 70-ročná jubilujúca škola je nielen dôstojnou pokračovateľkou slávnych tradícií, ale vďaka zavedeniu jej najnovšieho odboru – audiovizuálnej a multimediálnej tvorby drží tiež krok s požiadavkami dneška. „ZUŠ-ka“ je neodmysliteľnou aktívnou súčasťou života v meste. Zaiste mnohí Kežmarčania vítajú vystúpenia žiakov i vyučujúcich školy na rôznych spoločensko-kultúrnych podujatiach mesta. Kežmarok doma i v zahraničí úspešne reprezentujú hudobníci, výtvarníci, členovia literárno-dramatického či tanečného odboru. Tisícky absolventov školy do seba okrem osobného vzdelania „nasali“ aj umenie, ktoré rozvíja tvorivosť a fantáziu, takú potrebnú v dnešnej pretechnizovanej dobe. V tomto ohľade sú zásluhy školy nevyčísliteľné.

Medzi účinkujúcimi možno často ani nespoznáte v historickom, dobovom šate oblečeného riaditeľa školy pána Jána Levockého, ktorý priniesol vysokú kvalitu a dynamiku. Zakladateľom školy, súčasnému vedeniu, všetkým jeho predchodcom, ako aj jeho bývalým i súčasným spolupracovníkom Základnej umeleckej školy Antona Cígera by som sa nielen ako primátor

mesta, ale aj ako absolvent hry na akordeóne chcel srdečne poďakovať za statočnú, takmer storočnú, zodpovednú a zmysluplnú prácu. Verme, že plody tejto nesmierne záslužnej činnosti sú slubným základom úcty k histórii, ale aj k modernosti a dynamickosti dneška. Verme, že z pragmatického pohľadu sú tiež zárukou návštevnosti podujatí v pripravovanom novom kultúrnom stánku nášho tradične umelecky vnímavého mesta.

Do budúcnosti Základnej umeleckej školy Antona Cígera prajem v mene jej absolventov a priaznivcov, všetkých obyvateľov mesta, ako aj v mene svojom úspešné rozvíjanie kvalitnej umeleckej výchovy mládeže v Kežmarku a jeho okolí. Všade platný medzinárodný jazyk kultúry a umenia bez hraníc je nádejou, že nielen v našej perle Spiša, ale na celom svete raz ľudskosť, pravda a láska skutočne zvíťazí. Vivat, crescat, floreat, Základná umelecká škola Antona Cígera v Kežmarku.

Ján Ferenčák
Primátor mesta

Hlavná budova Základnej umeleckej školy A. Cígera dnes

Ján Levoický

Budova Základnej umeleckej školy A. Cígera na Kostolnom námestí

PRÍHOVOR RIADITEĽA ZÁKLADNEJ UMELECKEJ ŠKOLY ANTONA CÍGERA

Každé dieťa sa rodí ako prirodzený umelec. Najviac energie vkladá do spoznávania a pretvárania sveta okolo seba, s pribúdajúcim vekom začína spievať, tancovať i maľovať. Vlastnou tvorivosťou pripraví mnoho radostí, ale aj starostí rodičom a neskôr učiteľom. Prichádzajú zákazky – nekresli po stenách, sed' ticho, na hodine matematiky sa nespieva, na slovenčine sa netancuje... Vyučovanie je podriadené pravidlám, pedagógovia hodnotia v prvom rade domáce úlohy, nie invenciu. Hoci je každý žiak špecifický, individuálny prístup funguje vo všeobecnom školstve len v minimálnej miere.

Už pred 90 rokmi prišiel Alfons Nitsch s myšlienkou založenia inštitúcie, kde by sa žiaci vzdeľovali a rozvíjali svoj jedinečný talent v oblasti hudby. Vznikla Musikschule nielen pre mesto Kežmarok, ale i celý horný Spiš. Detské múzy v Kežmarku na čas utišili vojnové udalosti, hudbu medzi múry školy ale opäť vrátil Anton Cíger. Práve po tomto dirigentovi, skladateľovi a pedagógovi nesie naša škola meno. Rokmi sa menil i jej názov. Z Hudobnej školy sa stala Ľudová škola umenia a neskôr Základná umelecká škola. Pribúdali nové odbory – najskôr výtvarný, nasledovali ho literárno-dramatický, tanečný a „najmladší“ odbor audiovizuálnej a multimedialnej tvorby. Zvyšovali sa počty žiakov, pribúdali elokované pracoviská. Dnes je škola plne organizovaná a pripravená uspokojiť každého, kto prejaví záujem o štúdium a preukáže určité danosti. Vychováva k umeniu a zároveň vychováva umením. Obohacuje

mesto a život v ňom. Žiaci radi spomínajú na chvíle strávené v škole, nadobudnuté priateľstvá a najmä na vzťah k rôznym formám umenia.

Najväčším bohatstvom každej školy sú generácie učiteľov, ktoré láskou k svojej profesii, charizmou a rešpektom pestovali záujem a motiváciu u žiakov. Bránou školy prešli stovky malých umelcov. Nie každý sa neskôr v umeleckej sfére aj uplatnil, ale dostal vzdelanie – remeslo, ktoré obohatilo jeho život a formovalo estetické cítenie v podobe hudby, tanca, výtvarného či dramatického prejavu.

Prajem našej škole i nasledujúcim generáciám učiteľov, aby naďalej hľadali v každom dieťati čriepky talentu, rozvíjali ich, povzbudzovali a inšpirovali tak, ako to bolo doteraz. Aby mali veľa radosti z práce a radosť prenášali aj na svojich žiakov. V deťoch škola žije, pretrváva a rozvíja sa ako živá reťaz. Mojim kolegom a našim nasledovníkom želám, aby mali spoločnú víziu a verili, že ju dokážu naplniť. Aby vytvárali spoločne symbiózu, ktorá je podstatná pre naplnenie cieľa „ZUŠ-ky“ – obohatiť náš bežný každodenný život umením vo všetkých jeho podobách. A tak vytvárať svet veselší, farebnejší, krajší.

Ján Levocký
Riaditeľ školy

Stretnutie s kolegyňami, 2010

Krzysztof Mieczysław Krawczyk

Partnerská škola v Bochni, Polsko

LIST GRATULACYJNY

Pan Riaditeľ Ján Levocký

Základná umelecká škola Antona Cígera v Kežmarku

Szanowny Panie dyrektorze, z okazji dostojnego jubileuszu 90-lecia szkoły muzycznej w Kežmarku proszę przyjąć wyrazy uznania dla Pana, nauczycieli i wszystkich pracowników Základnej umeleckej školy Antona Cígera v Kežmarku za wysiłek i poświęcenie w realizowaniu jakże pięknego zadania edukacji kolejnych pokoleń uzdolnionej artystycznie młodzieży. Na przestrzeni lat funkcjonowania szkoły wielu ludzi z poświęceniem tworzyło jej obecny wizerunek. Kolejni dyrektorzy i nauczyciele przekazywali część siebie z oddaniem rozwijając i kształtując artystyczne zdolności dzieci i młodzieży. Świadectwem Państwa zaangażowania i wielkiego profesjonalizmu są wychowankowie szkoły, spośród których wielu kontynuowało naukę w konserwatoriach i akademiach i odnosi znaczące sukcesy artystyczne. Pamiętać należy także o tych którzy kończąc szkołę w Kežmarku nie podjęli dalszej nauki w dziedzinach artystycznych. Dzięki Państwu stali się osobami wrażliwymi, przygotowanymi do odbioru sztuki i potrafiącymi dostrzec jej piękno.

Z tym większą satysfakcją przekazuję te jubileuszowe życzenia, że szkoła której jestem dyrektorem, Zespół Państwowych Szkół Muzycznych w Bochni (Polska) od 15 lat współpracuje z Waszą wspaniałą placówką. Efektem tej współpracy jest szereg wspólnie zorganizowanych imprez, uroczystości i koncertów. Uczniowie obu szkół słowackiej i polskiej uczestniczyli między innymi w sześciu edycjach warsztatów orkiestrowych „Na Strunach” zarówno w Polsce jak i na Słowacji. Tworzone były wówczas zespoły i międzynarodowa orkiestra, która przygotowywała pod opieką nauczycieli dyrygentów z obu krajów wspólne programy. Zwieńczeniem warsztatów były koncerty: w kościele artykularnym w Kežmarku wpisanym na listę zabytków UNESCO, kościele w Lubicy, czy Sali Koncertowej w Bochni. Te „spot-

Zespół Państwowych Szkoł Muzycznych w Bochni

kania muzyczne” miały duży wpływ zarówno na podnoszenie umiejętności w zakresie gry na instrumentach, jak również służyły kreowaniu i umacnianiu u uczniów postaw otwartości i ciekawości poznawania nowych ludzi, narodów, a także ich kultury i obyczajów. Warsztaty umożliwiły polskim i słowackim uczniom, a także nauczycielom gry na instrumentach z obu krajów porównanie sposobów i metod nauczania w zakresie szkolnictwa muzycznego. Współpraca naszych szkół nie ogranicza się tylko do wspomnianych warsztatów muzycznych „Na Strunach”. Grupa rytmiczno-taneczna najmłodszych uczniów bocheńskiej szkoły wystąpiła podczas jednej z edycji Divadlienia w Kežmarku. Graliśmy także wraz z uczniami Waszej szkoły koncert noworoczny w Paulińskim kościele na ulicy Hradné námestie.

Z nadzieją na dalszą równie owocną współpracę pomiędzy Naszymi Szkołami życzę Państwu kolejnych sukcesów w kształceniu artystycznym dzieci, wspaniałych osiągnięć w rozwoju artystycznym Waszych uczniów oraz satysfakcji z wykonywanej pracy dla upowszechniania kultury.

Krzysztof Mieczysław Krawczyk
dyrektor
Zespołu Państwowych Szkół Muzycznych w Bochni
Bochnia, 6 kwietnia 2022 r.

BLAHOŽELANIE RIADITEĽA SPOLKU ŠTÁTNYCH HUDOBNÝCH ŠKÔL V BOCHNI

Vážený pán riaditeľ Ján Levocký, pri príležitosti významného jubilea 90. výročia hudobnej školy v Kežmarku prijmite, prosím, naše uznanie – venované Vám, ako aj učiteľom a všetkým pracovníkom Základnej umeleckej školy Antona Cígera v Kežmarku – za námahu a obetavosť pri plnení krásnej úlohy vzdelávania ďalších generácií umelecky nadanej mládeže. Počas rokov fungovania školy veľa ľudí obetavo vytváralo jej súčasný obraz. Postupne ďalší riaditelia a učitelia odovzdávali časť seba, oddane rozvíjali a formovali umelecké schopnosti detí a mládeže. Svedectvom o Vašom nasadení a veľkej profesionalite sú absolventi školy, z ktorých mnohí pokračovali vo vzdelávaní na konzervatóriách či akadémiách a dosahujú významné umelecké úspechy. Je potrebné pamätať aj na tých, ktorí po skončení školy v Kežmarku nepokračovali v ďalšom štúdiu umenia. Vďaka Vám sa z nich stali vnímaví ľudia, pripravení prijímať umenie a schopní vnímať jeho krásu.

S o to väčším zadostučinením odovzdávam tieto blahopriania, keďže škola, ktorej som riaditeľom – Zespół Państwowych Szkół Muzycznych/Spolok štátnych hudobných škôl v Bochni (Poľsko) –, už 15 rokov spolupracuje s Vašou úžasnou inštitúciou. Výsledkom tejto spolupráce je séria spoločne organizovaných podujatí, osláv a koncertov. Študenti oboch škôl

– slovenskej aj poľskej – sa okrem iného zúčastnili na šiestich ročníkoch orchestrálnych workshopov Na Strunách ako v Poľsku, tak aj na Slovensku. V tom čase vznikali skupiny a medzinárodný orchester, ktorý pripravoval spoločné programy pod dohľadom pedagógov dirigentov z oboch krajín. Vyvrcholením workshopov boli koncerty: v artikulárnom kostole v Kežmarku, zapísanom do zoznamu pamiatok UNESCO, v kostole v Ľubici či v Koncertnej sieni v Bochni. Tieto hudobné stretnutia mali veľký vplyv pri zdokonaľovaní v hre na hudobných nástrojoch a slúžili študentom aj pri vytváraní a upevňovaní postojov otvorenosti a zvedavosti pri spoznávaní nových ľudí, národov, ich kultúry a zvykov. Workshopy umožnili poľským a slovenským študentom, ako aj učiteľom hry na hudobnom nástroji z oboch krajín porovnať spôsoby a metódy výučby v oblasti hudobnej výchovy. Spolupráca našich škôl sa neobmedzuje len na spomínané hudobné workshopy Na Strunách. Počas jedného ročníka z edície Divadlenie v Kežmarku vystúpila rytmicko-tanečná skupina najmladších žiakov školy v Bochni. So žiakmi Vašej školy sme odohrali aj novoročný koncert v Paulínskom kostole na Hradnom námestí.

S nádejou na ďalšiu, rovnako plodnú spoluprácu medzi našimi školami Vám želim ďalšie úspechy v umeleckom vzdelávaní detí, skvelé výsledky v umeleckom rozvoji Vašich žiakov, ako aj spokojnosť s vykonanou prácou pri šírení kultúry.

Krzysztof Mieczysław Krawczyk
Riaditeľ

Závěrečný koncert Na strunách

Radost po odohratí koncertu

Martin Krähe

GRUSSWORT

Herzlich gratulieren wir der Musik- und Kunstschule Kežmarok zum 90. Jubiläum ihres Bestehens! Dabei denken wir an frohe Begegnungen zwischen jungen Musiker/innen, Eltern und Kolleg/innen beider Musikschulen in vielen Jahren gelebter Partnerschaft. Ensembles beider Musikschulen haben gemeinsam in Kežmarok und Weilburg musiziert und vielen Menschen eine Freude bereitet. Gegenseitig haben wir Land und Leute kennengelernt und Kontakte geknüpft, die bestehen bleiben.

Musik und Kunst verbinden – und das auch in Zeiten internationaler Pandemien und politischer Spannungen. Im wöchentlichen Unterricht, meist über Jahre hinweg, widmen wir uns der Persönlichkeitsentwicklung junger Menschen, finden einen Zugang zum Ausdruck unserer Gefühle und gestalten bleibende Momente. Indem wir uns friedlich begegnen, wollen wir auch einen Beitrag zum Frieden in der Welt leisten.

Die Entfaltung unserer kreativen Impulse bleibt für uns auch in der Zukunft wichtig, auch in Zeiten einer technisierten und digitalisierten Welt. Immer werden sich Menschen mit Musik, Tanz, Skulpturen oder Bildern begegnen, und immer werden in diesen Begegnungen auch uns selbst wahrhaft nahekommen.

Liebe Grüße aus Weilburg und eine erfolgreiche Zukunft

---

*Martin Krähe
Schulleiter*

BLAHOŽELANIE RIADITEĽA ŠKOLY KREISMUSIKSCHULE OBERLAHN VO WEILBURGU

Srdečne blahoželáme Základnej umeleckej škole Antona Cígera v Kežmarku k 90. výročiu založenia! Myslíme pri tom na príjemné stretnutia mladých hudobníčok a hudobníkov, rodičov, kolegýň a kolegov počas mnohých rokov nášho partnerstva. Súbory oboch umeleckých škôl koncertovali spolu v Kežmarku a Weilburgu a priniesli radosť mnohým. Vzájomne sme spoznávali krajiny a ľudí a nadviazali kontakty, ktoré sa budú naďalej utužovať.

Hudba a umenie spájajú – a to aj v časoch medzinárodných pandémieí a politického napätia. V rámci každotýždennej výučby počas viacerých rokov sa venujeme aj rozvoju osobnosti mladých ľudí, nachádzame spôsoby, ako vyjadriť pocity, a vytvárame okamihy, ktoré pretrvávajú. Pokojnými stretnutiami chceme tiež prispieť k mieru vo svete.

Rozvoj našich kreatívnych podnetov je pre nás dôležitý aj v budúcnosti, aj vo svete plnom techniky a digitalizácie. Ľudia sa budú vždy stretávať s hudbou, tancom, sochami alebo obrazmi a v týchto stretnutiach sa priblížia aj k nám.

Z Weilburgu Vás srdečne pozdravuje a budúcnosť plnú úspechov praje

---

Martin Krähe
Riaditeľ školy

Partnerská škola vo Weilburgu, Nemecko

Dr. Alfons Nitsch

Scholz, Dr. Scheich, Grosz, Dr. Lambl, Hobinka, Ing. Grosz, Dr. Repp, Dr. Nitsch, Obrciaň, Dr. Wodilla
Mikolík, Altmann, Thirring, Weiszer, Gaal, Gotthardt, Dr. Lipták

Dr. Alfons Nitsch so zborom profesorov nemeckého gymnázia, 1933

DR. ALFONS NITSCH

---

24. máj 1890 (Albrechtice, Česko) – 9. november 1966 (Schwäbisch Gmünd, Nemecko)

Stredoškolský profesor, riaditeľ gymnázia a vrchný školský radca je rodákom z Albrechtíc v Jizerských horách neďaleko Jablonovca nad Nisou. Študoval v Prahe a Paríži. V roku 1915 sa ako vojak rakúskej armády na východnom fronte dostal do ruského zajatia, ktoré strávil na Sibíri. Keď sa po 1. svetovej vojne vrátil, učil na viacerých gymnáziách vo vtedajšom Československu.

V roku 1922 ako profesor latinského a francúzskeho jazyka nastúpil na Nemecké evanjelické dištriktiálne reálne gymnázium v Kežmarku. Popri pedagogických povinnostiach sa naplno rozvinulo pôsobenie Dr. Alfonsa Nitscha ako všestranného hudobníka. Dostupná literatúra to síce neuvádza, ale A. Nitsch určite nadobudol všestrannú hudobnú prípravu ešte za svojich študijných čias. Počas pätnástich rokov, ktoré prežil v Kežmarku, dirigoval ako zbormajster mužský Spišský učiteľský zbor a miešaný spevácky zbor Spolku kežmarských obchodníkov a živnostníkov. Viedol a dirigoval kežmarské orchestrálne združenie a ako vynikajúci klavirista vystupoval sólovo i ako člen rôznych komorných zoskupení. Aj dnes s obdivom hodnotíme, že dokázal nadchnúť pre kooperáciu desiatky spevákov a hudobníkov. Ich úsilie vyústilo do kultúrneho života, ktorý sa nestratil ani na celoslovenskej úrovni. V roku 1929 uviedli v Kežmarku oratórium Josepha Haydna *Stvorenie* (účinkovalo 80 spevákov, 35-členný orchester i sólisti) pod taktovkou. A. Nitscha. V roku 1933 nasledovalo ďalšie Haydnovo oratórium *Štyri ročné obdobia*. V roku 1936 uviedlo gymnázium v Kežmarku operu *Orfeus* od nemeckého skladateľa Christoph Willibalda Glucka. V tom istom roku to bolo *Nemecké rekviem* od ďalšieho veľkého nemeckého skladateľa Johanessa Brahmsa. Nakoniec prišlo

i na *Matúšove pašie* Heinricha Schütza. Z operiet uvedených pod Nitschovou taktovkou treba spomenúť diela *Netopier* od Johanna Straussa ml. a *Vtáčnik* od Carla Zellera.

A. Nitsch dirigoval aj koncerty orchestrálneho združenia. Zo sólových vystúpení treba spomenúť najmä spoločný koncert s Jánom Mórym, ktorý mal v roku 1929 v Kežmarku premiéru svojich *Spišských balád a piesní* a *Spišských piesní*. A. Nitsch napísal aj dva rozborý Móryho *Spišských piesní*, 1. a 2. zošita.

V roku 1931 bol iniciátorom vzniku Musikschule v Kežmarku, lebo pochopil nutnosť vzdelávať mládež organizovanou formou a vychovávať tak budúcich hudobníkov a milovníkov hudby. Bol aj členom kuratória, ktoré sa staralo o umelecký rozmer Musikschule. V roku 1937 bol prof. Nitsch preložený do Brna, kde sa stal riaditeľom gymnázia.

Ako Nemca ho v roku 1945 odsúdili v Čechách k nútenej práci, no podarilo sa mu dostať do nemeckého Schwäbisch Gmünd. V miestnom mestskom archíve spracovával historické dokumenty.

Dr. Alfons Nitsch bol ústrednou osobnosťou kežmarského hudobného života v 20. a 30. rokoch 20. storočia. S jeho menom sa spájajú veľké kežmarské hudobné produkcie.

Andrej Janovský

Použitá literatúra:

Archív Dr. Andreja Janovského, Kežmarok

Adabert Deibele, sekretár, Schwäbisch Gmünd

Karpathen-Post 1922 – 1937, Kežmarok

Budova nemeckého gymnázia

Matilda Alexandrová

Závěrečné skúšky žiakov

MATILDA ALEXANDROVÁ

---

20. júl 1889 (Kežmarok) – 25. december 1968 (Kežmarok)

Patrí medzi najvýznamnejšie osobnosti kežmarského a spišského hudobného života. Narodila sa ako druhá dcéra slávneho kežmarského lekára Dr. Vojtecha Alexandra, neskôr profesora rádiológie na budapeštianskej univerzite. Po vychodení evanjelickej ľudovej školy a meštianky absolvovala v Budapešti trojročnú prípravku a v roku 1906 bola prijatá do klavírneho oddelenia maďarskej Kráľovskej hudobnej akadémie v Budapešti. Akadémii absolvovala v roku 1912 s výborným prospechom a právom používať titul diplomovanej profesorky hudby.

V rokoch 1912 až 1921 pôsobila na popredných budapeštianskych dievčenských stredných školách ako profesorka hudby. Prelomom v jej živote bol rok 1921. Po smrti svojej matky sa vrátila do rodného Kežmarku a ujala sa starostlivosti o svojho ťažko postihnutého mladšieho brata Imricha. Starala sa oňho až do svojej smrti.

Nasledujúce desaťročie (1921 až 1931) súkromne vyučovala hru na klavíri. Už vtedy prejavila výnimočné schopnosti vyťažiť z talentu žiakov maximum.

Rok 1931 bol v živote profesorky Matildy Alexandrovej prelomovým. Z iniciatívy profesora kežmarského gymnázia Dr. Alfonsa Nitscha vzniká v Kežmarku legendárna Musikschule. Do jej čela bola vymenovaná 1. septembra 1931 ako riaditeľka práve prof. Matilda Alexandrová. Bola to šťastná voľba. Riadila zverenú školu po hudobnej i organizačnej stránke na vysokej úrovni. Zaviedla pravidelné koncerty žiakov a učiteľského zboru Musikschule v Kežmarku. Zachované programy žiackych a učiteľských koncertov svedčia o umeleckých schopnostiach učiteľského zboru. V lyceálnej knižnici v Kežmarku sa uchovávajú dokumenty a činnosti Musikschule, ako sú záznamy žiakov, peňažné denníky i cenná kniha zápisníc

z porád učiteľského zboru. V jednej zo zápisníc z roku 1934 sa dozvedáme, že na inšpekciu kežmarskej Musikschule prišiel národný umelec Mikuláš Schneider-Trnavský, ktorý bol aj hlavným inšpektorom pre hudobné školy na Slovensku. Stretol sa s vyučujúcimi a žiakmi, ktorí mu zahrali na koncerte a vyslovil veľkú spokojnosť s prácou členov učiteľského zboru. Žiaci a pedagógovia vystupovali aj na hudobných podujatiach, jedným z vrcholov bolo uvedenie detskej rozprávkovej operety *Petríkova cesta na Mesiac* spolu s dievčenskou školou. K činnosti školy patrila aj propagácia, jej súčasťou sa stali i koncerty v Spišskej Belej, Spišskej Sobote a v Matejovciach pri Poprade. O chod školy sa staralo aj kuratórium, ktorého členom bola i prof. Alexandrová.

Vojnové roky priniesli do života Matildy Alexandrovej závažné zmeny v jej postavení. Keď v roku 1941 Deutsche Partei od nej chcela, aby v Musikschule vyučovali len deti nemeckej národnosti, prof. Alexandrová to rázne odmietla. Stálo ju to funkciu riaditeľky.

Rok 1945 a nové spoločenské pomery postavili M. Alexandrovú pred vážne problémy. Pretože sa hlásila k maďarskej národnosti, bolo pre ňu a brata vážnym problémom získať československé štátne občianstvo. Majetok jej bol konfiškovaný, až potom ho získala späť. Musela byť pedagogicky činná, aby zabezpečila živobytie pre seba a svojho brata. Keď sa začal stavať v Kežmarku Hotel Lipa, musela s bratom opustiť dlhoročný domov a presťahovať sa do nového bývania. Žiaľ, vtedajšie vedenie mesta jej pri rekonštrukcii bytu v jej rodnom dome neposkytlo žiadne peniaze, a tak za pomoci dobrých ľudí musela zvládnuť aj túto náročnú úlohu.

Po zániku Musikhsule vyučovala Matilda Alexandrová hru na klavíri súkromne v Kežmarku. Po roku 1945 pôsobila v Kežmarku mestská hudobná škola až do roku 1952, keď 1. septembra 1952 vznikla už súčasná štátna hudobná škola. Prof. Alexandrová tu učila v školskom roku 1952/1953. O rok začala učiť na hudobnej škole v Poprade a pôsobila tu až do svojej smrti – s jednou prestávkou medzi rokmi 1959 až 1962, keď učila na ZUŠ vo Svite. Trebe spomenúť, že prof. Alexandrová pätnásť rokov dochádzala na vyučovanie mimo svojho bydliska. Bola to

Musikschule v budove Evanjelickej dievčenskej meštianskej školy

nutnosť, lebo okrem seba živila aj svojho brata Imricha. Dôchodok, ktorý jej bol priznaný až v roku 1964, bol nízky, a tak musela byť ekonomicky aktívna aj vo vysokom veku.

O občianskych postojoch a demokratickom zmýšľaní prof. Alexandrovej už bola reč v súvislosti s osudom kežmarskej Musikschule, lepší obraz však vykreslí aj ďalšia informácia. V roku 1944 dva týždne ukrývala manželku a dcéru Samuela Berkoviča, miestneho Žida, pred gestapom, čím im zachránila život. Zo strany prof. Alexandrovej išlo o smelé a riskantné počínanie, ktoré sa, našťastie, dobre skončilo.

Spomedzi významných žiakov v Kežmarku je potrebné spomenúť husľového virtuóza, profesora Mikuláša Jelínka, ktorého učila päť rokov hru na klavíri popri hre na husliach. Z jej popradského pôsobenia to bol Stanislav Sulkovský, ktorý neskôr patril medzi najvýznamnejších československých jazzových klaviristov, a tiež husľový virtuóz Guido Hölbling, ktorý u nej absolvoval obligátny klavír. Počas pôsobenia v Poprade a vo Svite sa venovala celému radu žiakov najvyšších ročníkov, o čom svedčia zachované koncertné programy. Z archívneho materiálu v Levoči sa dozvedáme, že prof. Alexandrová počas letných sezón navštevovala Kúpele Vyšné Ružbachy a tatranské strediská. V zime sa venovala behu na lyžiach. Zachovaná korešpondencia svedčí o tom, akej úcte a vážnosti sa tešila v okruhu ľudí, ktorí ju poznali.

Prof. Matilde Alexandrovej odhalili 20. júla 2019 na budove ZUŠ A. Cígera v Kežmarku pamätnú tabulu pri príležitosti 130. výročia jej narodenia. Plne si zaslúži našu veľkú vďaku a úctu za umeleckú, pedagogickú a organizačnú prácu, ktorú vykonala v prospech rozvoja kežmarského umeleckého školstva a koncertnej činnosti v Kežmarku. Takisto jej patrí veľké uznanie za pôsobenie na hudobných školách v Poprade a vo Svite i jej občianskym a osobným postojom. Profesorka Matilda Alexandrová trvalo žije v našej pamäti.

Andrej Janovský

ZENETANÁRI OKLEVÉL

Alexander Matild Kassonay

született *Kismärken* 1880 év *január* hó *20-án* *inghiltai* vallású, az Országos Magyar Királyi Zenei-Ének-Értelmű Bizottság előtt az 1912 év *január* hó *15-én* tartott képesítő vizsgálaton a következő osztályzatokat érdemelte:

Matematika és fizika	<i>kelendő</i>	Magyar irodalomtörténet	<i>jó</i>
Földrajz	<i>kelendő</i>	Zeneelmélet és művészi képzés	<i>jó</i>

A tanárképző és akadémiai tanfolyamon nyert osztályzatok:

Zongora	<i>jó</i>	Praktikus zeneelmélet	<i>kelendő</i>
Kórusok	<i>kelendő</i>	Magyar zeneelmélet	<i>kelendő</i>
Vonó- és billentyűs	<i>kelendő</i>	Zeneesztétika	<i>kelendő</i>
Direktori tanfolyam	<i>kelendő</i>	Zeneelmélet	<i>kelendő</i>

Ezek alapján *Alexander Matild Kassonay*nak zenei tanári oklevelét adunk ki s őt a zongoristáknak zeneiskolákban, valamint más tanintézetekben való tanításra képesítettnek nyilvánítjuk s az **okleveles zenei tanár** cím használatára feljogosítjuk.

Kelt Budapesten, az 1912 év *január* hó *17-én*

V. Kassonay
 az Országos Magyar Királyi Zenei-Ének-Értelmű Bizottság elnöke

Károlyi Mihály
 az Országos Magyar Királyi Zenei-Ének-Értelmű Bizottság tagja

Therese Kálmán
 az Országos Magyar Királyi Zenei-Ének-Értelmű Bizottság tagja

M. Kassonay
 az Országos Magyar Királyi Zenei-Ének-Értelmű Bizottság tagja

Diplom z Kráľovskej klavírnej akadémie v Budapešti

Walter Brachtel

WALTER BRACHTEL

3. marec 1912 (Viedeň, Rakúsko) – august 1986 (Hof, Nemecko)

Známy violončelista Walter Brachtel sa narodil v rakúskom hlavnom meste a v rokoch 1932 až 1935 študoval na Vysokéj hudobnej škole vo Viedni. Ďalšie dva roky vykonával povinnú vojenskú službu vo vtedajšej Československej armáde. V roku 1937 bol povolaný do ďalšej vojenskej služby v Českých Budejoviciach.

Ako violončelista absolvoval študijné vzdelávacie semináre u profesora Steina v Berlíne, u svetoznámeho dirigenta Clemensa Krausa v známom Mozarteu v Salzburgu a u profesora Hölscheta v Tetzingu na západnom brehu Starnberského jazera.

V rokoch 1939 až 1942 bol riaditeľom hudobnej školy v Brezne nad Hronom. Počas pôsobenia na breznianskej hudobnej škole sa Walter Brachtel predstavil v Slovenskom rozhlase ako sólový violončelista i ako violončelista v komornom zoskupení. Poslucháčom ako sólista 2. októbra 1940 odohral koncert s nasledujúcim programom: Jean Baptiste Bréval: *Sonáta G dur*; Henri Eccles: *Sonáta g mol, III. Adagio*; Gaspar Cassadó: *Serenáda*; Gabriel Marie: *La Cinquantine*; Alexander Glazunov: *Serenade espagnole*.

So spoluhráčmi, huslistom Jurajom Aktardžievom, violistom Martinom Halamom a vynikajúcim klavírnym virtuózom Rudolfom Macudzińskim, hral 10. marca 1941 *Klavírne kvarteto Es dur*, dielo známeho slovenského hudobného skladateľa Viliama Figuša-Bystrého. Niekoľkokrát sa Walter Brachtel predstavil poslucháčom Slovenského rozhlasu i ako skladateľ tanečnej hudby. Išlo o pomalý valčík *Na vás spomeniem rád* a tango *Keď jarný úsvit*.

V rokoch 1942 až 1944 bol riaditeľom nemeckej Hudobnej školy v Kežmarku. Okrem toho bol profesorom hudby na vtedajšom nemeckom gymnáziu v Kežmarku. Zachovaný program

Koncert súrodencov Elizabeth a Waltera Brachtelových v Drevenom kostole, 4. 8. 2012

prvého žiackeho programu zo 7. apríla 1943 dáva tušiť, že okrem hry na violončelo učil Walter Brachtel aj huslistov a dirigoval žiacky orchester.

Po vypuknutí Slovenského národného povstania 29. augusta 1944 zanikla v Kežmarku aj nemecká hudobná škola. Touto informáciou sa pod Tatrami na celé desaťročia stratila stopa po Walterovi Brachtelovi.

---

*Andrej Janovský
Ján Levocký*

WALTER BRACHTEL

– PO STOPÁCH OTCA

Krátko po oslavách výročia školy v roku 2012 mi sprostredkoval kontakt s deťmi Waltera Brachtela kežmarský vydavateľ a nadšenec histórie Mikuláš Lipták. Niekoľko rokov po smrti svojho otca našli Brachtelovci dokumenty, ktoré im nikdy nespomínal. Bol to záznam z výsluchu vo Viedni v roku 1946 a rozsudok Krajinského súdu za napomáhanie a tlmočenie pri deportáciách židovských občanov z Kežmarku.

Deti Waltera Brachtela nevedeli, že ich otec niekedy pôsobil na Slovensku ako riaditeľ Hudobnej školy v Kežmarku. Nikdy sa o tom nezmienil a mysleli si, že celý život prežil v Nemecku. Počas 2. svetovej vojny, keď sa k moci dostala v Kežmarku Deutsche Partei, musela post riaditeľky Hudobnej školy (Musikschule) opustiť Matilda Alexandrová, pretože sa hlásila k maďarskej národnosti. Na jej miesto bol dosadený Walter Brachtel, ktorý dovtedy pôsobil v Brezne. Keďže bol vynikajúcim violončelistom, pred 2. svetovou vojnou aj po jej skončení koncertne vystupoval. Máme záznamy z jeho účinkovania v Slovenskom rozhlase – štúdiu v Košiciach. Boli to živé vysielania klasickej hudby. Po skončení vojny ho na jednom z koncertov v Čechách kežmarskí Židia spoznali a udali, že napomáhal pri deportáciách. Zo záznamu jeho výpovede vyplýva, že keď sa na konci roku 1944 začali formovať vojenské oddiely, ktoré odchádzali na front z Kežmarku, prihlásil sa na polícii ako prekladateľ a pisár, aby sa vyhol brannej povinnosti. Prekladal aj pri výsluchoch slovenských partizánov. Túto prácu vykonával dva mesiace. Potom sa s blížiacim frontom presunul na západ do Znojma.

Bola to kapitola v jeho živote, za ktorú sa veľmi hanbil, a nikomu sa o nej nezmienil... Jeho deti chceli spoznať miesto, kde ich otec pôsobil a tiež cítili ľarchu za to, čo svojím

konaním spôsobil druhým. Mali i potrebu verejne sa ospravedlniť židovským občanom v Kežmarku za konanie svojho otca. Pozval som ich na návštevu začiatkom augusta 2012. V Kežmarku žije jeden z posledných potomkov Židov p. Rudolf Herz, s ktorým sa stretli 4. augusta 2012. Počas zborového dňa ev. a. v. cirkevného zboru zameraného na židovskú tematiku (Antisemitizmus a holokaust) Eberhard Brachtel predniesol verejné ospravedlnenie za seba a svojich súrodencov. Bol to dojímavý moment. Všetci sme si uvedomili, čo znamená úprimné pokánie s túžbou po následnom odčinení starých hriechov. Zároveň prispeli veľkou sumou na údržbu židovského cintorína v Kežmarku. Zdokumentovala to aj televízia. Večer pripravili syn Walter, tiež violončelista (pôsobil v orchestri mníchovského rozhlasu), a dcéra Elizabeth, učiteľka hudby na gymnáziu v Neumarkte – klaviristka, veľmi pekný koncert v drevenom artikulórnem kostole. Medzi skladbami bolo aj dielo židovského autora, ktorý prežil holokaust. Tento koncert bol hudobným darčekom ich rodiny pre Kežmarok, kde ich otec v rámci svojej pomoci nacistom spôsobil utrpenie niektorým vtedy prenasledovaným.

Strávili pár dní na miestach, kde ich otec pôsobil, a odchádzali s pocitom úľavy. K pôsobeniu Waltera Brachtela v Brezne sa nám nepodarilo nájsť žiadne informácie ani dokumenty.

Ján Levoický

Súrodenci Brachteloví na Židovskom cintoríne v Kežmarku

Anton Cíger

V strede Anton Cíger; prvý sprava František Matúš; tretí sprava Elemér Lakatoš, 1955

O ANTONOVI CÍGEROVI

S profesorom Antonom Cígerom som sa prvýkrát stretol v druhom roku môjho štúdia na strednej Pedagogickej škole v Kežmarku. Bolo to na začiatku školského roka 1952/53, keď mi moja učiteľka hudobnej výchovy Jana Chovanová oznámila, že sa mám ísť zapísať do hudobnej školy, lebo tam prišiel nový riaditeľ a budem môcť pokračovať v štúdiu hry na husliach. Hudobnú školu na rohu ulice som vtedy už poznal. Historická, vojnou zničená budova bola v žalostnom stave. Okná rozbité, miestnosti nezariadené, vyučovanie nepravidelné. To všetko dal do poriadku nový riaditeľ, profesor Anton Cíger. Školu dal vymalovať, opraviť, zariadiť skromným nábytkom. Keď som prvýkrát vstúpil do jeho miestnosti, bola tam už pohovka, skriňa, na nej husle, vedľa violončelo. Za písacím stolom sedel pán riaditeľ, skláňal sa nad notovým papierom, okuliare s hrubým rámom na nose a fajka v ruke. Tento obraz mi zvlášť utkvel v pamäti.

Môj prvý pohovor s novým riaditeľom sa tiež stal jednou zo zaujímavých spomienok na tohto vzácneho človeka. Ja som sa mu totiž pozdravil: „Češť práci, súdruh riaditeľ!“ On sa však na mňa vážne pozrel a povedal: „Ty si z Pírekovej školy... Tak toho súdruha si nechaj pre vášho riaditeľa. U nás sa zdraví dobrý deň.“ Táto poznámka ma prekvapila a prinútila lepšie otvoriť oči v kontakte s vtedajším svetom. Potom si pán riaditeľ vypočul moju hru na husliach a zaradil ma do 5. ročníka k učiteľovi rómskeho pôvodu Elemérovi Lakatošovi. Neveľmi sa mi to pozdávalo, ale keď som si vypočul jeho hru na husliach a zistil som, aký je to dobrý človek, bol som veľmi rád.

Nový riaditeľ, profesor Anton Cíger pozdvihol hudobnú školu na všetkých úrovniach. Pre mňa bola najprínosnejšou možnosť účinkovať v školskom sláčikovom kvartete. Muzicírovali sme tri roky v zložení Elemér Lakatoš 1. husle, ja som hral 2. husle, Július Szántó hral na viole a profesor Cíger na violončele. Takto sme vystupovali v Tatranskej Lomnici, Starom Smokovci a v rôznych liečebniach vo Vysokých Tatrách. Veľmi som si vážil, že zobrali mňa ako študenta do svojho „profesorského kvarteta“, pretože im chýbal 2. huslista. Navyše, pro-

profesor Cíger vedel vytvoriť pri muzicírovaní veľmi príjemnú atmosféru. Pri nácviaku nikdy nezvyšoval hlas, nikdy nenadával ani nijakým iným nekultúrnym spôsobom neprejavoval svoju nevôľu, keď sme sa pomýlili. Dokázal nám vysvetliť a ukázať, ako to má byť správne a toľkokrát sme hudobný motív opakovali, až kým nebol spokojný. Takto som spoznal jeho ľudské kvality, príkladný vzťah k žiakom a lásku k hudbe.

Štúdium sa Hudobnej škole v Kežmarku a „učiteľovanie“ podľa vzoru profesora Cígera ma natoľko očarili, že som sa rozhodol pokračovať v štúdiu na Vysokej škole pedagogickej v Bratislave. Tu bol riaditeľom Eugen Suchoň, ktorému poslal Anton Cíger odporúčací list, aby ma prijal na jeho školu. Ani v Bratislave som nestratil kontakt s Kežmarkom. Profesor Cíger na svojich žiakov nezabúdala. Keď sa rozhodol založiť v Kežmarku symfonický orchester, pozval mňa a môjho spolužiaka Mariána Juríka z Bratislavy, aby sme mu prišli vypomôcť na premiérový koncert. Dokonca nám zaplatil aj lístok na vlak a ubytovanie. Koncert sa stal ďalšou z mojich nezabudnutelných spomienok na tohto vynikajúceho učiteľa hudby, organizátora hudobného života a dirigenta. Takto vznikol základ, na ktorom sa vyvinulo naše celoživotné priateľstvo a zrodil sa aj môj celoživotný vzťah k hudbe.

S profesorom Antonom Cígerom sme udržiavali priateľské kontakty i po mojom nástupe do zamestnania na novozriadený Pedagogický inštitút v Prešove. Bol to vzácny človek ochotný nezištne pomáhať, plný lásky k hudbe. Tú dokázal rozdávať ľuďom okolo seba a prenášať na nich svoj životný elán. Naše priateľstvo pretrvalo až do posledných mesiacov a dní jeho života, v ktorých ho trápila nevyliciteľná choroba. Počas dlhej hospitalizácie v Prešove, kde som ho často navštevoval, sa zrodila myšlienka nahrať jeho autobiografické spomínanie na magnetofón. Bol vynikajúcim rozprávačom a pamäť mu slúžila neuveriteľne. Na základe našich rozhovorov i na základe mojich vlastných spomienok na krásne obdobie štúdia na Hudobnej škole v Kežmarku som vydal v roku 1996 životopisnú knihu o profesorovi Antonovi Cígerovi *S hudbou v srdci Tatier*, v ktorej som po dvadsiatich rokoch od jeho odchodu do večnosti opísal nevšedný životný príbeh pána profesora.

František Matúš

Hlavná budova Základnej umeleckej školy A. Cígera v päťdesiatych rokoch

Sylvia Holopová

Kolektív učiteľov v šesťdesiatych rokoch

BLAHOŽELÁM, MILÁ ŠKOLA!

Škola s bohatou históriou a bohatá na osobnosti z radov učiteľov, ale aj z radov žiakov, hudobná škola či „hudobka“, ako sme ju volali, oslavuje krásne jubileum svojej existencie. Veľmi rada si spomínam na obdobie, keď som ju navštevovala pre tú úžasnú atmosféru, ktorá v nej vládla, a na učiteľov – osobnosti, ktoré tu vyučovali. Nepatrila som práve k najlepším žiakom, ale moja láskavá učiteľka hry na klavíri pani Piri Krejčířová ma správne motivovala a čo je hlavné, vzbudila u mňa záujem o hudbu ako takú, a za to som jej veľmi vďačná. S veľkou úctou si spomínam aj na dámy – pani učiteľky Líviu Šandorfyovú, Žofiu Vojtičkovú, Martu Oňovú či pani Kudzbelovú. Boli nielen výbornými učiteľkami hudby, ale aj dámami, ktoré nás učili určitej noblese pri vystupovaní na koncertoch. K príprave na školské koncerty sme pristupovali naozaj zodpovedne, so snahou predviesť čo najlepší výkon a o absolventskom koncerte ani nehovorím. Veľmi rada si spomínam aj na láskavého pána riaditeľa Mikuláša Oňu a jeho muzicírovanie v riaditeľni počas prestávok medzi hodinami spolu s pánom Júliusom Szantom, i na pána Bartoša.

Bola to v tom čase stará a ošumelá škola, ale vyžarovala čosi nezabudnuteľné. Písala ďalej svoju históriu, vyvíjala sa, modernizovala, rozširovala svoje odbory až do dnešnej úspešnej podoby, a to je pre deti a mládež veľmi dôležité. Hudba a umenie vôbec pomáha človeku pozerať na svet, vnímať ho krajšie a podáva pomocnú ruku vo chvíľach nepohody, ale aj šťastia.

Hudba, umenie a gastronómia majú čosi spoločné. Spájajú a zblížujú ľudí bez rozdielu národnosti, konfesie či politického názoru. Tým spoločným pre všetkých je emócia – zážitok –, a to

je veľmi dôležité aj pre formovanie kultúrnej identity národa i estetického cítenia človeka. Preto by mali byť súčasťou nášho života.

V dnešnej dobe škola dosahuje úžasné úspechy na národných i medzinárodných súťažiach i v medzinárodnej spolupráci, čím dôstojne reprezentuje aj naše mesto a krajinu. Preto je jedným z dôležitých pilierov umeleckého a hudobného života Kežmarku. To je však možné len vtedy, ak na škole pôsobia obetaví, zapálení a tvoriví učitelia, ktorí vedia deti získať pre lásku k hudbe, výtvarnému umeniu, tancu či umeleckému slovu.

Želám preto našej „hudobke“ veľa nadaných, cieľavedomých žiakov, veľa tvorivých a empatických učiteľov i chápujúcich rodičov a kormidelníkovi lode, pánu riaditeľovi Jánovi Levockému, želám veľa zdravia, síl a dobrých nápadov, aby bezpečne viedol túto loď k ďalšiemu rozvoju a úspechom i napriek občasným búrkam na mori.

Sylvia Holopová

Triedny koncert Sylvie Vargovej (Holopovej), 1961

Dominika Semaňáková

HUDBA JE UNIKÁTNYM A VZÁCNYM DAROM

Keď som bola malé dieťa, nerozumela som, prečo som musela sedieť za klavírom a venovať sa stáročnej hudbe, kým moji priatelia si práve užívali letné lúče slnka. Až dnes, po viac ako desiatich rokoch od absolvovania ZUŠ-ky vnímam, akí múdri boli moji rodičia, keď ma prihlásili na klavír. Práve na hodinách s pani učiteľkou Petijovou a neskôr, na hodinách pani učiteľky Abtovej som pochopila, akým unikátnym a vzácnym darom je hudba.

Hudba sa pre mňa stala útočiskom, kam som ukrývala svoje obavy, strachy, úspechy, radosti i bolesti. Stala sa pre mňa nástrojom komunikácie nielen so svetom, ale predovšetkým nástrojom komunikácie v mojom vnútri. Vtedy som si neuvedomovala, čo všetko môžu človeka naučiť obyčajné hodiny klavíra – od motoriky, trpezlivosti, pracovitosti až po komunikáciu s inými ľuďmi. Hudba totiž dokáže spojiť nespojiteľné a rozdeliť nerozdeliteľné, stačí len, ak zahráte ten správny tón. A tak som sa rozhodla, že pri hudbe ostanem a že urobím všetko preto, aby aj iným ľuďom pomohla tak, ako pomohla mne. Kto mal vtedy vedieť, že rozhodnutie, ktoré som urobila na ZUŠ-ke, sa stane aj mojím životným poslaním? S hudbou som spojila všetko. Začalo to štúdiom muzikológie (hudobnej vedy) na Univerzite Komenského v Bratislave, pokračovalo Erasmom na Viedenskej univerzite a napokon som sa stala ústrednou metodičkou pre hudbu a spev v Národnom osvetovom centre. Tri roky som tak mala možnosť navštevovať rôzne kúty Slovenska a zisťovať, ako je na tom hudobná kultúra v iných slovenských mestách.

Počas tejto práce som si však uvedomila, že stále o hudbe neviem dosť a že sa na ňu potrebujem pozrieť z iného uhla pohľadu – ako manažér. A tak som sa vďaka prestížnemu Fulbrigh-

tovmu štipendiu dostala na americkú univerzitu Syracuse University v štáte New York, kde som sa zamerala na hudobný manažment a hudobný priemysel. Súčasťou štúdia bola aj niekoľkomesačná stáž pre inštitút Nashville Symphony, ktorého orchester získal trinásť ocenení Grammy. Všetky tieto moje skúsenosti a štúdiá mi ukázali jedno – hudba a kultúra ako taká sú pre život človeka životne dôležité. Nedokážeme bez nich prežiť, aj keď si možno mnohí myslia opak. Nie je to luxus, nie je to nadbytok, nie je to niečo, čo môžeme ignorovať. Bytostne to potrebujeme. A hlavne v časoch, keď kultúra pre pandémiu mlčala a nikto sa jej nevedel zastať. Práve preto potrebujeme základné umelecké školy a ich učiteľov. Lebo práve oni zasievajú do detí niečo, čo im zostane na celý život – kultúru života. To, čo som sa naučila v malej ZUŠ-ke v Kežmarku, uplatňujem dodnes aj v komunikácii s ľuďmi či médiami v rámci mojej aktuálnej práce pre Slovenských ochranný zväz autorský (SOZA) alebo aj pri speve s mojimi priateľmi v speváckom zbore Lúčnica.

Základnej umeleckej škole Antona Cígera prajem k jej výročiu, aby aj naďalej dávala deťom radosť z hudby a aby v ich dušiach dokázala vzbudzovať túžbu po objavovaní svojich darov. Ja som svoje dary a aj životnú cestu našla aj vďaka nej a jej pedagógom. Ďakujem. A ak niekto váha, či má svoje dieťa prihlásiť na ZUŠ, tak ho vrelo k tomu povzbudzujem. Je to jeden z najkrajších a najužitočnejších darov, aké svojmu dieťaťu môžete dať.

Dominika Semaňáková

Ivana Abtová

Tímea Polanovská

KRÁSNE OBDOBIE

Pri spomienke na Základnú umeleckú školu v Kežmarku sa mi vybaví krásne obdobie a nezabudnuteľní ľudia. Práve im vďačím za to, kde som dnes a čo do mňa počas štúdia vštepovali. Ako dieťa som si vybrala husle ja, rodičia ma chceli dať študovať hru na klavíri. Keďže som si presadila tento nástroj, prvé roky pre mňa neboli ľahké. No ani pre nich, lebo tie prvé husľové tóny sú niekedy naozaj nepočúvateľné. Nebola som vždy vzornou žiačkou a prešla som si aj akým-takým záškoláctvom. Ale vybrala som si to sama, a preto nebolo cesty späť. Teraz sú to pre mňa už len úsmevné spomienky.

V starších ročníkoch to bolo iné a v ZUŠ-ke som trávila najviac času, ako sa len dalo. Ako som rástla, tým viac sa vo mne budovala túžba ísť študovať hru na husliach na konzervatórium. Nebolo to ľahké rozhodnutie, nie všetkým sa páčilo, ale vedela som, za čím idem. Obrovská vďaka patrí učiteľom, ktorí mi v tejto príprave pomohli. Sú to najmä pán učiteľ Husár, ktorý ma vždy povzbudzoval a dodával mi odvalu, a pani učiteľka Madejová, ktorá mi pomohla vďaka zaujímavým hodinám, ale i doučovaniu vybudovať si vzťah k hudobnej teórii a mať z toho radosť. Taktiež chcem poďakovať učiteľom, ktorí viedli orchester a naše štúdium obohacovali o naozaj krásne zážitky a kamarátstva. Samozrejme, som a budem vždy vďačná i všetkým ďalším pedagógom, ktorí ma počas štúdia viedli a zo srdca im ďakujem.

V neposlednom rade chcem Základnej umeleckej škole popriať do ďalších rokov mnoho usilovných žiakov s túžbou poznávať hudbu a taktiež pedagógov, ktorí budú s radosťou a odhodlaním odovzdávať zručnosti, ale i lásku k hudbe ďalej.

Tímea Polanovská

Marek Madeja

ZAMILOVAL SOM SI KLASICKÚ HUDBU

Hudba je všade okolo nás. Základná umelecká škola otvára obzory poznania hudobného sveta. Pre mňa to bola práve ZUŠ Antona Cígera v Kežmarku, ktorá oslavuje už úctyhodných 70 rokov od svojho vzniku. V triede pani učiteľky Vlasty Joppovej som si klasickú hudbu zamiloval a bola to práve ona, ktorá ma inšpirovala k následnému štúdiu na konzervatóriu. Ako začínajúci pedagóg si čoraz viac uvedomujem, že práca so mnou musela byť veľmi náročná a chcem jej poďakovať za nesmiernu trpezlivosť.

Bolo to obdobie, keď sa najviac formovala moja osobnosť, a neviem si predstaviť lepšie prostredie ako v kruhu pedagógov, z ktorých vyžaruje viera v to, že umenie má zmysel a ktorí vás prostredníctvom neho učia nielen vedomostiam a schopnostiam, ale hlavne láskavosti, citlivosti, pokore či odvahe a sebavedomiu.

Nikdy nezabudnem na zájazdy do zahraničia, kde som po prvýkrát spoznal krásu orchestra a túžil byť jeho súčasťou. Možno aj táto spomienka vytvorila vo mne túžbu viesť takéto magické teleso.

Veľká vďaka patrí aj pánu riaditeľovi Jánovi Levockému, ktorý dlhé roky túto školu vedie a vytvára rôzne spolupráce, ktoré nesmiernym spôsobom obohacujú toto remeslo. Dúfam, že škola bude naďalej prosperovať a vychovávať nielen umelcov, ale hlavne umenie milujúcich ľudí.

Ako raz povedal dirigent Gustavo Dudamel: „Je mi ľúto ľudí, ktorí nemali možnosť okúsiť krásu vážnej hudby.“ Preto dajme umeniu šancu!

Vlasta Joppová

Pri príležitosti 70. výročia prajem škole veľa úspechov a dúfam, že bude dosahovať rovnaké výsledky (ak nie lepšie) minimálne ďalších 120 rokov.

Je mi veľkou cťou vrátiť sa po rokoch štúdia na svoju „alma mater“. Zároveň ma veľmi teší vidieť mladých hudobníkov so záujmom o klasickú hudbu a začiatky ich umeleckých zručností v orchestrálnnej hre. Verím, že naša spolupráca bude pokračovať, pokiaľ mi to štúdium a moje povinnosti dovoľia.

Marek Madeja

Pri práci...

Laura Špaková

Koncer sláčikového orchestra v Mariánskom kostole na Hradnom námestí

NEVZDALA SOM SA NAPRIEK KRÍZE

Štúdium na hudobnom odbore ZUŠ A. Čigera bolo mojou súčasťou už od detstva. Hre na husle som sa tu venovala 11 rokov. Na tento čas spomínam veľmi rada. Aj keď som počas štúdia mala mierne krízy, keď som už pokračovať nechcela, nakoniec som veľmi rada, že som to nikdy nevzdala a štúdium dokončila. Počas tohto obdobia som vystriedala viacerých učiteľov. Z nich ďakujem hlavne pani učiteľke Lakatošovej, s ktorou som strávila prvé tri roky hrania, počas ktorých mi dala veľmi dobré základy a vštepila mi lásku k hudbe a k husliam. Po jej odchode sa mi venoval jeden rok pán učiteľ Pompa a ďalšie tri roky pán učiteľ Ondy. Najväčšia vďaka patrí pánovi učiteľovi Husárovi, ktorý ma viedol celý druhý stupeň, teda 4 roky. Strávili sme spolu mnoho času na hodinách a zároveň v orchestri.

Pod vedením pána učiteľa Husára som sa v roku 2018 prvýkrát zúčastnila husľovej súťaže v Brezne, na ktorej som získala strieborné pásmo. Mnohých sústredení a súťaží sme sa zúčastnili aj s naším orchestrom, o ktorého vznik sa zaslúžil práve pán učiteľ Husár. Práve orchester bol pre mňa veľmi dôležitou súčasťou celého štúdia. Vďaka hraniu v orchestri som bola neustále motivovaná zlepšovať sa a cvičiť. Nezabudnuteľným zážitkom bola pre mňa návšteva hudobnej školy v poľskej Bochni, kde sme si na spoločnom koncerte zahrli s miestnym orchestrom, spoznali sme nové mesto a množstvo talentovaných ľudí. Na koncerty a všetky ďalšie akcie orchestra vždy spomínam v dobrom a veľmi rada by som si to všetko zopakovala. Počas návštevy školy som si našla mnoho priateľov, s ktorými som v kontakte doteraz. Prežili sme veľa pekných chvíľ a nezabudnuteľných zážitkov. Prajem terajším žiakom, aby mohli na spoločné chvíle spomínať podobne ako my.

Napriek tomu, že som sa po absolvovaní rozhodla nepokračovať v štúdiu hudby, všetko, čo som za tie roky nadobudla, využívam doteraz v hraní v univerzitnom orchestri v Prahe alebo na rôznych iných akciách, svadbách a podobne. Do najbližšieho obdobia prajem celej škole zanietených učiteľov a mnoho usilovných žiakov, ktorí budú vďaka svojim talentom skrášľovať kultúrny život v našom meste a jeho okolí.

Laura Špaková

Barbora, Mária, Lucia a Laura Špakové

SPOMIENKY ŠTYROCH SESTIER

Čas strávený na hodinách výtvarnej bol pre nás odpočinkom od každodenných povinností v škole, a preto sme sem chodili vždy veľmi rady. Každá z nás strávila pod vedením pani učiteľky Gabriely Kornajovej na výtvarnom odbore 12 rokov, teda prvý aj druhý stupeň. Počas tohto obdobia sme sa naučili mnohým výtvarným technikám.

Vždy rady spomíname na hodiny strávené v prírode, keď sme sa snažili nakresliť historické pamiatky mesta a následne sme ich dotvárali rôznymi technikami. K obľúbeným činnostiam patrili aj práce v dielni, kde sme s údivom pozorovali odtlačanie grafík alebo vypaľovanie hlinených výtvorov. To všetko je len zlomok z toho, čo nám pani učiteľka Kornajová odovzdala.

Aj keď ani jedna z nás po absolvovaní výtvarného odboru nepokračovala cestou umenia, dodnes patrí v rôznych formách k našim hobby a je pre nás únikom od bežných povinností. Mnohé zručnosti a vedomosti, ktoré nám pani učiteľka počas celého štúdia vštepovala, tak využívame dodnes, za čo jej patrí veľká vďaka.

Celému výtvarnému odboru prajeme tvorivých a usilovných študentov, ktorých inšpiráciou bude talent a umelecké cítenie skvelých učiteľov.

Mária, Lucia, Barbora a Laura Špakové

Júlia Klaudia Knižková

VÔŇA ZÁKLADNEJ UMELECKEJ ŠKOLY

Na základnú umeleckú školu A. Cígera mám len tie najkrajšie spomienky. Hodiny výtvarnej výchovy s pani učiteľkou Gabikou Kornajovou sú pre mňa nezabudnuteľnou súčasťou môjho detstva a dospievania. Dvanásť krásnych a kreatívnych rokov, množstvo vyskúšaných techník a dokončených „detských dielok“. Okrem výtvarného vzdelania sme si vďaka skvelému zloženiu skupiny z hodín urobili každotýždenný debatný krúžok a mali priestor riešiť naše detské radosti a starosti. Som nesmierne vďačná za nekončiacu trpezlivosť a vrúcnosť pani učiteľky a samozrejme, za jej odborné vedenie našich nesmelých rúk po papieroch. Vďaka nej sme sa na každej hodine cítili ako doma a každý žiak bol výnimočný. Dodnes sa tam rada vraciam a vôňa triedy plnej farieb vo mne vyvoláva radosť a úsmev na tvári. Aj táto skúsenosť ma inšpirovala stať sa učiteľkou a využívať to, čo mi základná umelecká škola dala.

Moje zážitky sa ale neviažu len k výtvarnému odboru. Krásnych 6 rokov som mohla byť súčasťou hudobného odboru, kde sa mojou sprievodkyňou svetom hudby stala pani učiteľka Čistecká. Vždy ma zvláštne fascinovala jej krehkosť a nežnosť, ktorá vo mne vzbudila veľkú lásku k hudbe a klavíru. Aj napriek tomu, že som kvôli svojej detskej tvrdohlavosti neabsolvovala celý prvý stupeň, klavír a všetky vedomosti z hudobnej teórie využívam dodnes.

Z celého srdca prajem všetkým deťom takých úžasných a inšpiratívnych pedagógov, ktorých som mala tú česť stretnúť v prostredí Základnej umeleckej školy v Kežmarku.

Júlia Klaudia Knižková

David Waite

UDRŽUJME AKTIVITY ŠKOLY

Na Slovensko sme prišli v roku 2001 z Winston-Salemu v Severnej Karolíne. Zakrátko začal náš syn David navštevovať Základnú umeleckú školu Antona Cígera v Kežmarku. Hral na husliach a na violončele. Na Slovensku sa zúčastnil viacerých súťaží a účinkoval v niekoľkých medzinárodných orchestroch v Poľsku a Nemecku. Teraz David hrá na husle v orchestroch a kostoloch v USA. Veľmi rád si vždy zahrá v orchestri, keď navštívi Slovensko.

Naša dcéra Vivian študovala hru na klavíri. Súkromne študovala aj hru na harfe, na ktorej hrala na niekoľkých koncertoch. Dnes v Spojených štátoch pokračuje štúdiom harfy a spieva v zbore.

Jednou z výhod študentov hudobnej školy je, že majú pravidelné triedne koncerty a koncerty pri rôznych príležitostiach. Mali by sme sa usilovať udržať tieto aktivity. Verím, že to pomáha deťom rozvíjať sa po všetkých stránkach, hudobne a vedomostne v oceňovaní umenia a kultúry.

Sme radi, že naše deti mali možnosť navštevovať Základnú umeleckú školu Antona Cígera v Kežmarku, ktorá im dala mnoho do života. Ďakujeme aj za spoluprácu pri organizovaní koncertov.

Don Waite

Súčasný kolektív pedagógov školy

Prezentácia žiakov literárno-dramatického odboru

Vystúpenie žiakov tanečného odboru

Žiačky výtvarného odboru pri práci

1. **M. Richter – Zámocká suita**.....4'35
Komorné husľové trio: *Mária Galliková, Lenka Dluhá, Mária Zummerová* (2005)
2. **A. Rowley – Malé trio na írské témy op. 46**
Moderato..... 3'01
3. *Andantino*.....2'00
4. *Allegretto* ..... 1'29
Klavír: *Olga Ničpanová, husle:* *Martina Petrigáčová, violončelo:* *Gregor Regeš* (2004)
5. **Yiruma – „River flows in love“** ..... 2'48
Klavír: *Petra Harďonová* (2009)
6. **J. Ch. Naudot – Gavotte**.....2'37
Duo priečnych flaut: *Kristína Gurníková, Mária Lukačková* (2009)
7. **G. Muffant – Corente** .....2'05
Gitarové trio: *Vladimír Böhmer, Radovan Heldák, Radka Kačmareková* (2006)
8. **M. Novák – Tarrantella** ..... 1'50
Akordeónové duo: *Simona Sosková, Dávid Bjalončík* (2011)
9. **Z. Matějů – Atrakcia na pavučine**..... 1'25
Klavír: *Marek Madeja* (2010)
10. **C. Sottilli - Vivacita**.....4'04
Akordeónové duo: *Simona Sosková, Dávid Bjalončík* (2010)
11. **F. Chopin – Nocturno cis moll**..... 3'40
Klavír: *Lenka Hencelová* (2011)
12. **J. Haydn – Detská symfónia: Allegro** .....6'03
Detský sláčikový orchester pod vedením p. uč. Petrigáčovej (2006)
13. **L. Anderson – Plink, Plank, Plunk**.....2'12
Sláčikový orchester pod vedením p. uč. Husára, živá nahrávka (6. 1. 2018)
14. **Peter Duchnický – Suita gmol pre sólovú flautu , Allemande**..... 1'36
Flauta: *Peter Duchnický* (2007)
15. **G. Fletcher – El Mango Tango arr. A. Clark**..... 1'46
Sláčikový orchester pod vedením p. uč. Husára, živá nahrávka (6. 1. 2018)
16. **Peter Duchnický – Tri malé tance pre altovú zobcovú flautu a cembalo**
Allegretto ..... 1'32
17. *Moderato*.....1'18
18. *Menuet*..... 1'13
Altová zobcová flauta: *Ján Levocký, cembalo:* *Peter Duchnický* (2007)